

Hafta 2/Bölüm 2

Bilimsel Araştırma ve Aşamaları Toplanan Verilerin Tablolar, Seriler ve Grafikler ile Sunumu

Öğrenme Amaçları

Bu bölümde aşağıdaki konular ele alınacaktır:

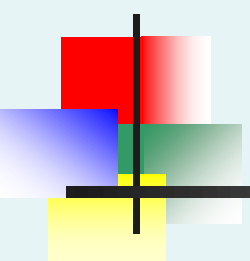
- Bilimsel Araştırma ve Aşamaları
- Kategorik Veriler ile Tablolar, Seriler ve Grafikler
- Nicel Veriler ile Tablolar ve Grafikler

BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE AŞAMALARI

- 1-Araştırma Konusunun Belirlenmesi ve
Araştırmanın Planlanması*
- 2-Araştırmanın Konusu Olan Birimlerden Veri
Toplama
- 3- Veri Matrisinin Oluşturulması ve Veri Matrisi
Yardımlarıyla Verilerin Düzenlenmesi (Seriler,
Tablolar ve Grafikler)
- 4-İstatistik Yöntemlerin Uygulanması
- 5-Sonuçların Yorumlanması, Rapor Yazılması ve
Karar

1-Araştırma Konusunun Belirlenmesi ve Araştırmanın Planlanması

- Konunun Belirlenmesi- Problemin Tanımlanması
- Araştırmanın Amacı ve Kapsamının Belirlenmesi
- Birim ve Değişkenlerin Belirlenmesi

2-Verilerin Toplanması

- Veriler araştırmacılar tarafından (Birincil Veriler) veya kamu kurumları, meslek odaları, özel kuruluşlar tarafından yayınlanmış kaynaklardan (İkincil Veriler) toplanır. Günümüzde bu kurumların internet sayfaları yardımıyla da verilere ulaşılabilmektedir

Veri Toplama Yöntemleri

- ***Tam Sayım***

- ***Örnekleme***

- Ne Zaman Örnekleme Yaparız?
- Örnekleme Yöntemleri
  - Tesadüfi Örnekleme
  - Tesadüfi Olmayan Örnekleme

Tesadüfi Olmayan Örnekleme

- İradi Örnekleme
- Kota Örneklemesi

Tesadüfi Örneklem

- 1-Basit Tesadüfi Örneklem
- 2-Sistemik Örneklem($N/n=k$)
- 3-Zümrelere Göre Örneklem
- 4-Kademeli Örneklem
- 5-İkili,..., Çoklu ve Aşamalı Örneklem

Veri Toplama Araçları

- Anket formlarının birimler tarafından veya anketörler aracılığıyla doldurulması
- Bilgilerin telefon aracılığıyla elde edilmesi
- E-mail ile bilgilerin toplanması
- Anket formları çok kapsamlı değilse ve geniş insan kitlelerine ulaşılacak isteniyorsa gazetelerde yayınlanabilir. Okuyucular formları doldurarak araştırma merkezine gönderir.

3-Veri Matrisi ve Veri Matrisi Yardımıyla Verilerin Düzenlenmesi (Seriler, Tablolar, Grafikler)

- ***Veri Matrisi Nedir? Nasıl Oluşturulur?***
- ***Seriler***
  - ***Zaman Serileri***
  - ***Konum Serileri (Genellikle haritalar ile gösterilir)***
  - ***Nitel Seriler***
  - ***Nicel Seriler***

Zaman Serileri

- 2005-2009 mevsimlik satışlar serisi

■	<u>Mevsimler</u>	<u>Satışlar (TL)</u>
■	2005 I	8275
■	II	8594
■	III	9120
■	IV	9285
■	2006 I	8578
■	II	9285
■	III	10522
■	IV	99268
■	2007 I	11055
■	II	10599
■	III	11789
■	IV	12175
■	2008 I	13258
■	II	13500
■	III	14000

Zaman Serileri

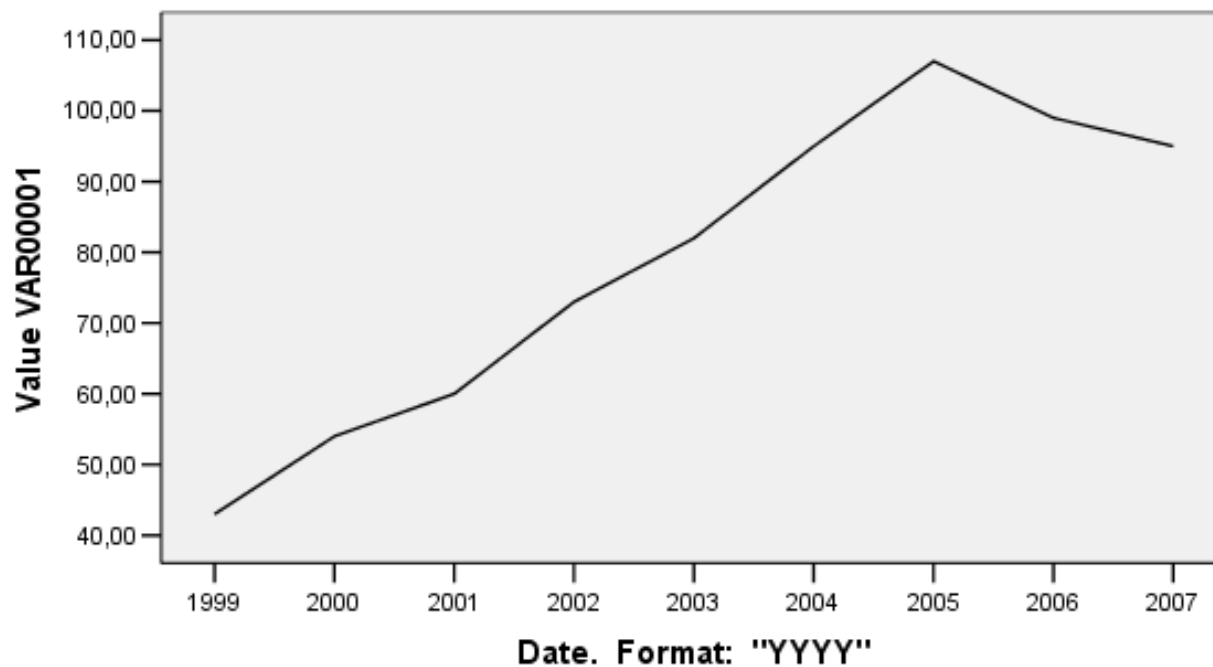
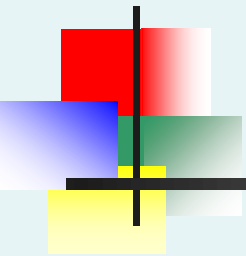
Sayım yıllarına göre Türkiye Nüfusu

Sayım Yılları	Nüfus
1970	35605176
1975	40347719
1980	44736957
1985	50664458
1990	56473035

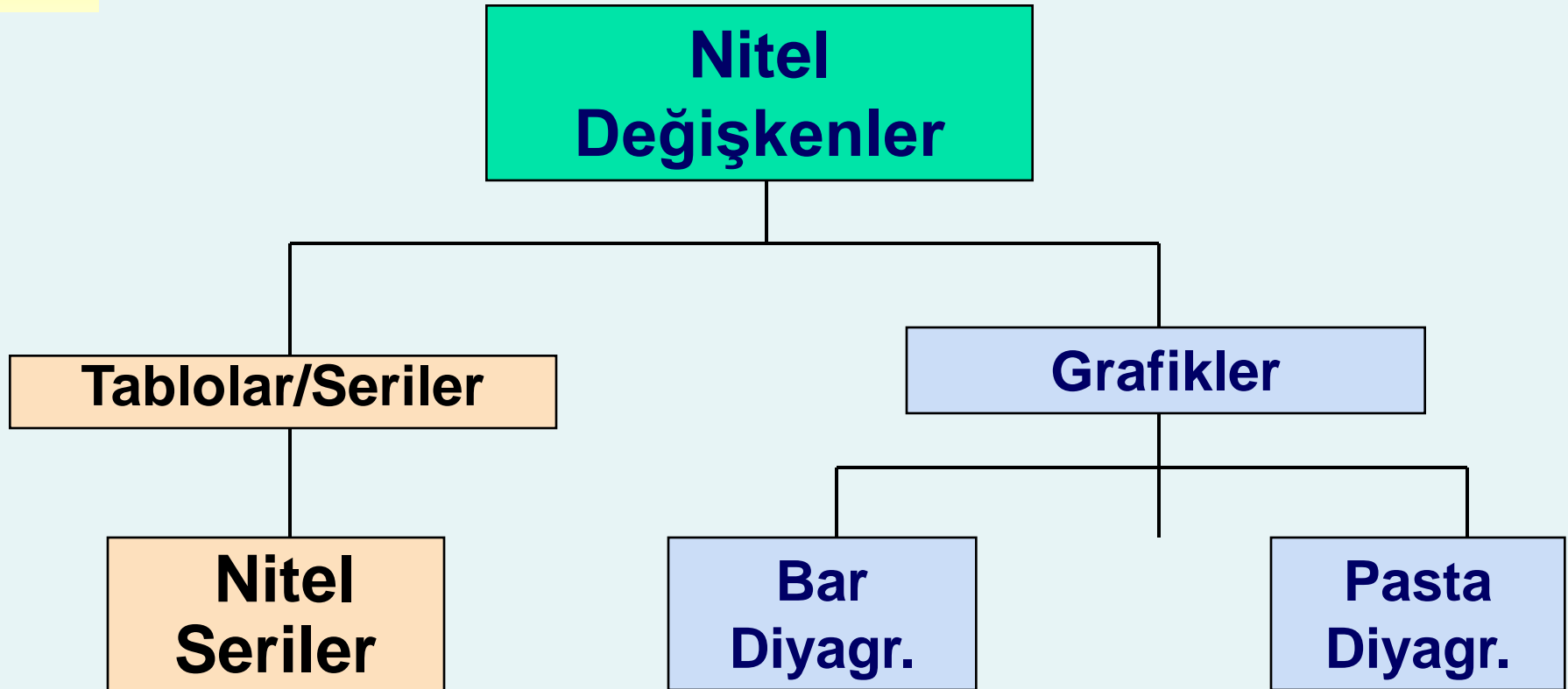

Zaman Serisinin ve Grafiği

Yıllar	Şube Sayısı
1999	43
2000	54
2001	60
2002	73
2003	82
2004	95
2005	107
2006	99
2007	95

Nitel Veriler Tablolar ve Grafiklerle Özetlenebilmektedir.

Nitel Seriler

- İş gezisi giderlerinin 46000 TL'si, havayollarına, 23000 TL'si konaklamaya, 11 000 TL'si yemeğe, 8000 TL'si araba kiralamaya, 12 000 TL'si diğer giderlere ayrılmaktadır. Uygun bir seri oluşturarak gösteriniz.

İş Gezisi	Giderler (1000TL)
Havayolları	46
Konaklama	23
Yemek	11
Araba Kirası	8
Diğer Giderler	12

Nitel Seriler

Üst düzey yönetici olarak çalışan kadınların ve erkeklerin ortalama ücretleri

Cinsiyet	Ücret (TL)
E	42300
K	31800

Nitel Seriler

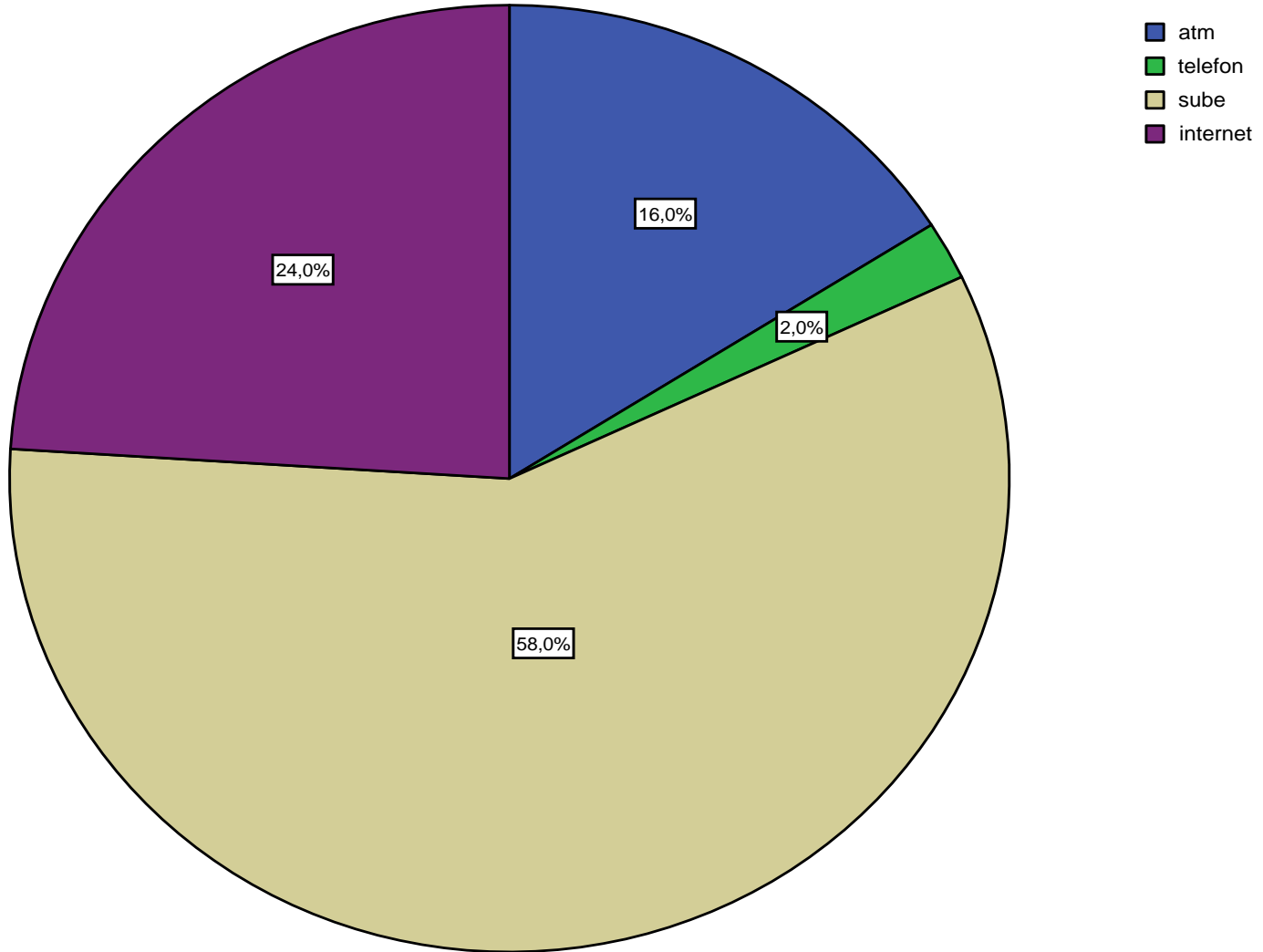

Görüşler	Ankete Katılanlar
Çok Beğendim	82
Beğendim	125
Kararsızım	18
Beğenmedim	20
Hiç Beğenmedim	5

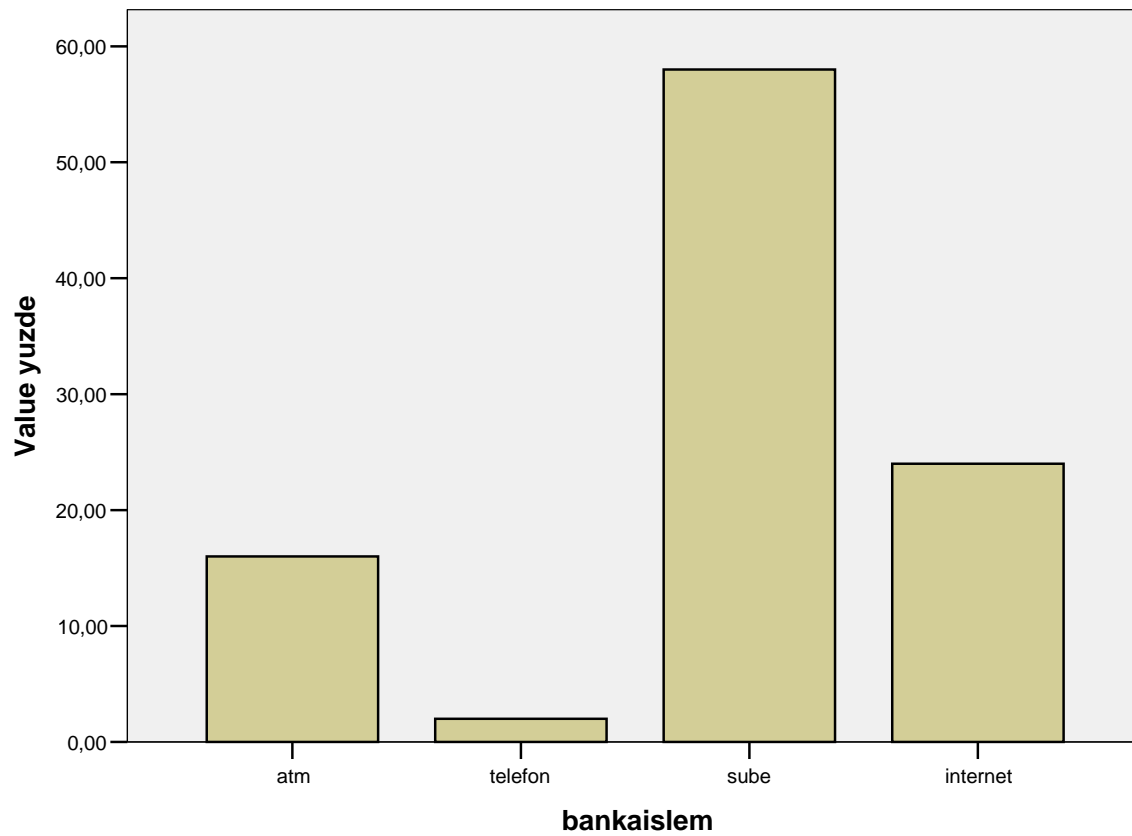
Nitel Serilerin Yüzdelere Gösterimi (Özet Tablolar)

Bankacılık İşlemlerinizi Nasıl Yapıyorsunuz??	Yüzde
ATM (1)	16
Telefonla (2)	2
Şubelerde (3)	58
İnternet üzerinden (4)	24

Pasta Diyagramı

Bar Diyagramı

Cases weighted by yuzde

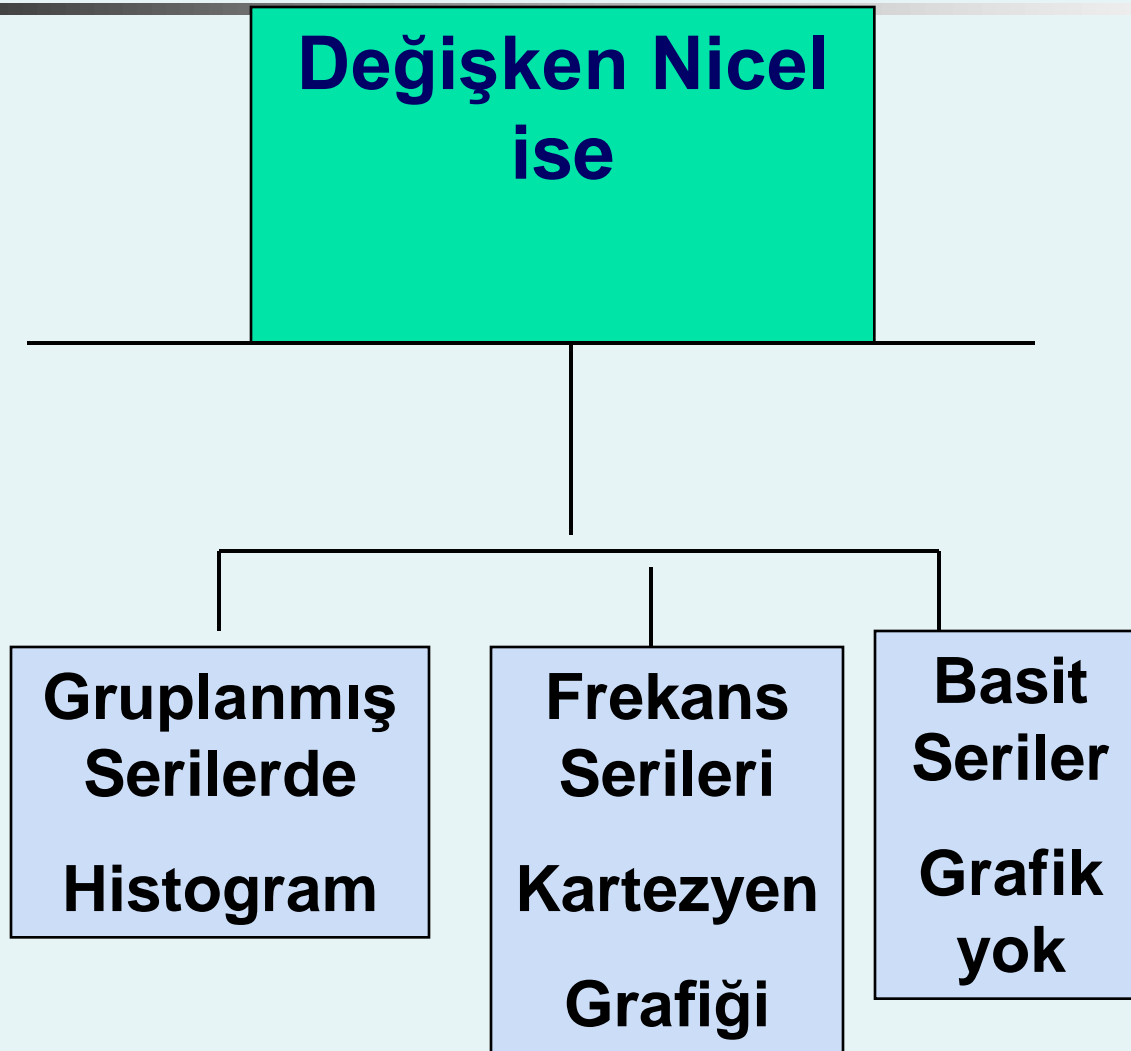

Bar ve Pasta Diyagramı

- Bar ve Pasta (pie chart) nitel verilerin grafiklerle gösteriminde sıklıkla kullanılır. Barın uzunluğu veya pasta diliminin büyüklüğü
- *her bir kategorinin tekrar edilme sayısını (frekansını)*
- veya
- *her bir kategorinin yüzdelik payını gösterir*

Nicel Verilerde Seriler ve Grafikler

Nicel Seriler (Basit Seriler)

Basit Seriler (Grafik Yok)

- Gözlenen birim sayısının çok az ve değerlerinin birbirinden farklı olduğu serilerdir. Tek sütundan oluşan serilerdir. Değerler küçükten büyüğe doğru sıralanarak incelenir.

<u>İşçilerin Ücretleri</u>	<u>Perf.Değer. Sonuçları</u>
■ 850	85
■ 928	70
■ 975	75
■ 1120	92
■ 1258	80
■ 1389	65
■ 1400	100
■ 880	

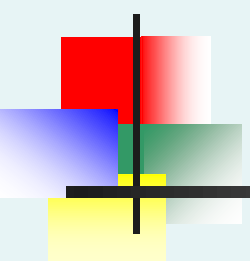

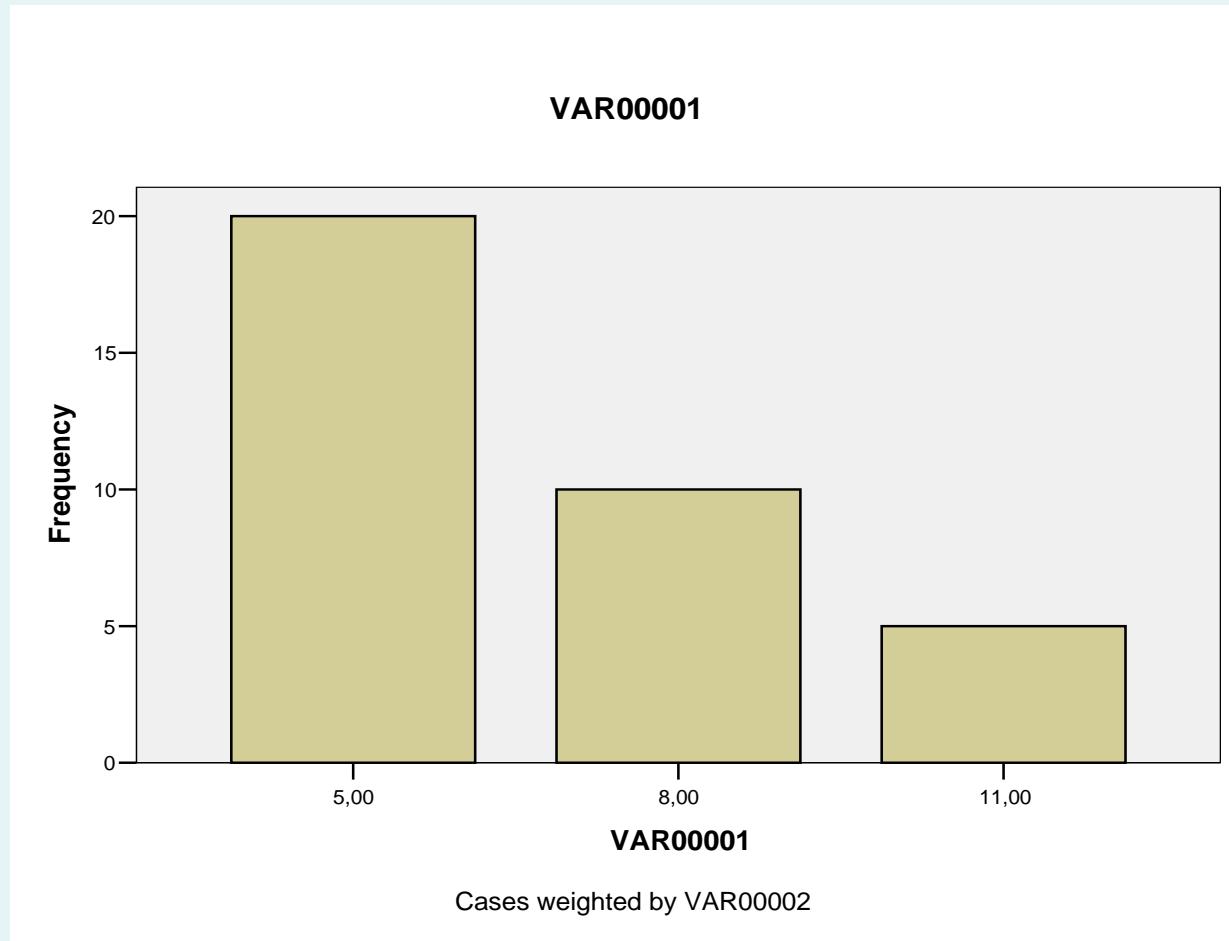
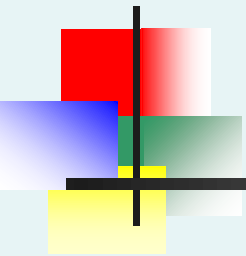
Nicel Seriler- Frekans Seriler-Kartezyen Grafiği)

---

200 çalışanın çocuk sayısına
göre dağılımı

<u>X_i</u>	<u>f_i</u>
0	22
1	57
2	68
3	32
4	15
5	6
Top	200

-
-
- İşçilerin eğitim yıllarına göre dağılımı
  - X_i (Eğitim yılı) İşçi Sayısı(f)
  - 5   20
  - 8   10
  - 11   5

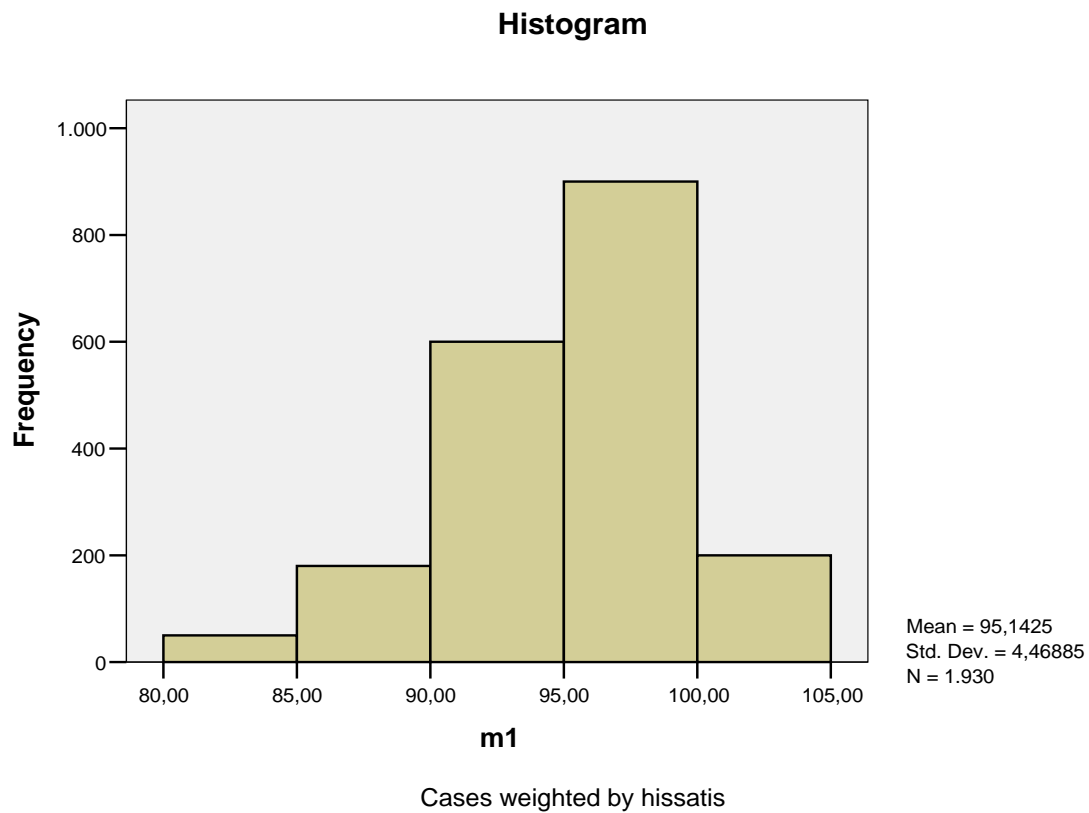
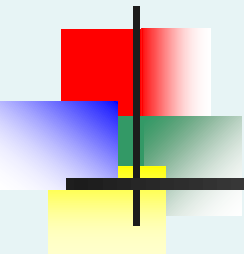

Nicel Seriler-Gruplanmış Seriler

■ Hisse Senedi Fiyatı   Hisse Sen.Satış

80-85	50
85-90	180
90-95	600
95-100	900
100-105	200

Serpilme Diyagramları

- İki nicel değişken arasındaki ilişkinin biçimini gösterir.
- Değişkenlerden biri yatay eksen de diğeri dikey eksen de yer alır
- İki değişken arasındaki ilişkinin gücü hakkında bilgi verir

Örnek: Serpilme Diyagramı

Üretim Miktarı	Günlük Maliyet
23	125
26	140
29	146
33	160
38	167
42	170
50	188
55	195
60	200

